

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 1. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

2012 a megvalósítás éve volt a nemzetpolitikában

Répás Zsuzsanna szerint a megvalósítás éve volt 2012 a nemzetpolitikában. A nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár az MTI-nek adott éértékelő interjújában elmondta, a 2011-es alapozást 2012-ben a programok megvalósítása követte. A 2011-ben elfogadott nemzetpolitikai stratégiai dokumentum alapján indították el az idei év legfontosabb programját, a külhoni magyar óvodák évét, amely rendkívül sikeres volt. Megjegyezte: ezt a területet korábban méltánytalanul elhanyagolták, ugyanakkor nagyon sok kérdés itt dől el. A mintegy 100 millió forintos programot megvalósítva olyan Kárpát-medencei helyszínekre jutottak el, ahová eddig senki, és közösséget tudtak kovácsolni a Kárpát-medencei óvodapedagógusok között. A szakmai munkát szeretnék folytatni – jelezte, hozzátéve: januárban elindul a Kisiskolások éve című program, amelyet várhatóan szintén mintegy 100 millió forintos kerettel hirdetnek meg. Folytatódik a Határtalanul program, az ideihez hasonlóan 500 millió forintos kerettel, ami 15-17 ezer középiskolás diák utazását teszi lehetővé. Megjegyezte: szeretnék bővíteni a keretet, kizárólag a költségvetés és az általános gazdasági helyzet a korlátja ennek, de továbbra is az a cél, hogy minden magyarországi diák érettségig egyszer részt vehessen határon túli tanulmányi kiránduláson. Répás Zsuzsanna elmondta: jövőre a nemzetpolitikai terület 15,5 milliárd forintból gazdálkodhat, kismértékben bővül az intézményi támogatás. A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem 2013-ban az elmaradt fejlesztéseire, illetve beruházásokra 1,38 milliárd forintos forrást kap. A felvidéki Selye János Egyetem egyetemi rangjának megőrzéséről kiemelte: jog szerint a szlovák hatóságoknak igazuk van, de méltánytalan az, amit a felsőoktatási intézménytől elvártak. Egy négy éve működő intézménytől nem lehet doktori iskolát számon kérni – jegyezte meg, hozzátéve: azt kérik a szlovák kormánytól, várja meg a következő akkreditációs eljárást, és 2014-ben nézzék meg, adottak-e a feltételek. Jövőre is 50 millió forintos keret áll rendelkezésre a magyarságot ért jogsérelmek orvoslását célzó tevékenységre – mondta. Répás Zsuzsanna a környező országokra térve megállapította: Szlovákiában továbbra is a nyelvtörvény jelenti a fő problémát. „Elfogadhatatlan, hogy továbbra is pénzbüntetést lehet kiszabni azért, mert a polgárok bizonyos helyzetekben használják az anyanyelvüket” – mondta, és megjegyezte, hogy Malina Hedvig ügye még mindig nem zárult le. Romániában szintén nagyon súlyos esetek tapasztalhatók – tette hozzá –, példaként említve a Székely Mikó Kollégium ügyét. A Vajdaságban pedig az atrocitásoknak koránt sincs végük, több olyan eset történt, amikor fiatalokat magyarságuk miatt vertek meg, és nem lehet elfelejteni a temerini fiúk esetét sem – folytatta. Reményének adott hangot, hogy a még börtönben lévő három fiatal is hamarosan szabadul.

Németh Zsolt: Komoly eredmények a nemzetpolitikában

Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára szerint az elmúlt egy évben komoly eredményeket ért el a kormány a nemzetpolitikában, különösen az oktatáspolitikában, a határ menti térségek fejlesztésében, a temerini fiúk esetéhez hasonló

szimbolikus kérdésekben és abban is, hogy konszolidálódott a nemzetpolitika intézményrendszere. Az államtitkár az MTI-nek adott évértékelő interjújában emlékeztetett, hogy az elmúlt évben valamennyi szomszédos országban, ahol számottevő magyar közösségek élnek, választások voltak. Az év így alapvető változásokat hozott, mindenhol új helyzet alakult ki, és ezek eltérő megközelítést igényelnek - tette hozzá. Hangsúlyozta, Romániában a decemberi parlamenti választások eredményeként stabil kormány jöhet létre. Remélhetőleg folytatódhat az elmúlt években látványos sikereket elérő kapcsolatépítés - közölte. A Romániai Magyar Demokrata Szövetségre nagy felelősség hárul, hogy parlamenti pártként érvényesítse a magyarok érdekeit, de az Erdélyi Magyar Néppárt sem „elhanyagolható politikai tényező” - mondta. A pártoknak ezért ki kell dolgozniuk a párbeszéd, az együttműködés lehetőségét - fűzte hozzá. A határon túli magyar pártok együttműködésének jó példájaként említette az államtitkár a szlovákiai Magyar Közösség Pártja és a Most-Híd ősszel aláírt kisebbségi alapdokumentumát. A magyar-szlovák kapcsolatokról azt mondta, konkrét megállapodásokat kötöttek az elmúlt évben, és igyekeztek párbeszédet kialakítani a problémák megoldására. Ennek eredményei már láthatók - mutatott rá, kifejtve: a révkomáromi Selye János Egyetem ügyében megértést tapasztaltak szlovák részről. A még nyitott kérdésekben - például a kettős állampolgárság ügyében - pedig egyeztetés kezdődött, a külügyminiszteri megbízottak már tanácskoztak róla. Ukrajnával kapcsolatban - több meghatározó nemzetközi szervezetre is hivatkozva - elmondta, sajnálatos, hogy a legutóbbi választás legitimitása vitatható. Magyarországot érzékenyen érintette, hogy a választásokon nem volt magyar körzet, amely lehetővé tette volna, hogy a kárpátaljai magyarok megválaszthassák parlamenti képviselőjüket, hanem három részre széttagolva voksolhattak. Hozzátette, remélik, hogy visszaáll a korábbi beregszászi magyar többségű választókörzet, amely 2006-ig létezett. Szerbia esetében üdvözölte, hogy a kormányváltással és az elnökválasztással kapcsolatos korábbi aggodalmak megalapozatlannak bizonyultak, és Tomislav Nikolic szerb államfő sikeres látogatást tett Budapesten. Kiemelte: két temerini fiú a közelmúltban elnöki kegyelmet kapott, és a szerb államfő nyitottnak mutatkozik arra, hogy fejet hajtson „az 1944-1945-ös magyarelles vérengzések áldozatai” előtt. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a második világháborúban szerzett „történelmi traumákat meghaladjuk” - mondta. A nemzetpolitikát illetően tehát a kormány összességében több eredményt is elért, de nem szabad hátradólni - hangsúlyozta. Közölte, a népszámlálási eredmények azt mutatják, hogy a határon túli magyarok körében erősödött az elvándorlás és az asszimiláció, a választások pedig azt, hogy a magyar politikai erők vonzereje gyengült. Kitért arra is, hogy a szomszédos országok közül Ausztriában, Horvátországban és Szlovéniában csak kisebb létszámú magyar közösségek élnek ugyan, de a térségbeli együttműködésben ezek az államok is fontos partnerek. A magyar-szlovén kapcsolatok meghatározó eleme az infrastruktúrafejlesztés és a nyugat-balkáni régióért érzett felelősség - fejtette ki. Horvátországgal kapcsolatban pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy baráti államról van szó, amelyet történelmi sorsközösség köt össze Magyarországgal, és az energetikai biztonság megteremtésében is lényeges szerepet játszik.

Magyar államtitkára is van az új kormányban

Újabb államtitkári kinevezést kapott az oktatási minisztériumban Király András, az RMDSZ politikusa, aki eddig is a kisebbségi nyelveken szervezett közoktatásért felelt a tárcánál. Bár május óta nem vesz részt a bukaresti kormányban, az RMDSZ megállapodott a szociálliberális kormánytöbbséggel, hogy kisebbségi ügyekért felelős államtitkárai - Király András oktatási államtitkár és Markó Attila, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának államtitkári rangú vezetője - a helyükön maradnak. Király András a decemberi választások nyomán hivatalba lépett új kormányban is oktatási államtitkárként dolgozik, és mint mondta: Victor Ponta miniszterelnök már aláírta kinevezését. Markó Attila képviselői mandátumot szerzett, utódjáról még nem született döntés. „Romániában a közoktatásban részt vevő egymillió hatszázezer diák közül csaknem 200 ezer tanul valamely kisebbségi nyelven, közülük 170 ezer magyarul. Az egyetemek és az óvodák eddig nem tartoztak hozzám, de ha az új kormányban valóban csak két-két államtitkár lesz minisztériumonként, akkor lehet, hogy besűrűsödik a hatásköröm” - mondta Király András. Markó Attila nyolc éve folyamatosan vezeti a kormányfőtitkárság részeként működő, 25 fős Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalát, kinevezését még Calin Popescu Tariceanu liberális miniszterelnök írta alá. „Az RMDSZ ragaszkodik ehhez a hivatalhoz - már amennyire az ellenzéki szerep ezt lehetővé teszi -, és amennyiben a miniszterelnök beleegyezik, továbbra is magyar lesz ennek az intézménynek a vezetője” - mondta Markó Attila az MTI-nek. Hozzátette: a választásokon szerzett képviselői mandátuma összeférhetetlen az államtitkári tisztséggel, és az összeférhetetlenségről már tájékoztatta a házbizottságot. Markó Attila szerint a törvény egy hónapot biztosít arra, hogy valamelyik tisztségéről lemondjon, de úgy vélekedett, hogy hamarabb megszületik a döntés arról, ki veszi át az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának vezetését.

Áprilisban tart tisztújító közgyűlést az EMNP

Nagyon fontos esztendő zár az Erdélyi Magyar Néppárt – értékelt csütörtöki nagyváradi sajtótájékoztatóján Szilágyi Zsolt alelnök. A politikus szerint a 2012-ben lezajlott választások eredményei megmutatták, hogy az alakulat jó úton indult el, és akkor is sikerült eljuttatnia a közvéleményhez a választási üzenetét, illetve megvetnie a lábát az erdélyi és országos közéletben, ha végül nem szerzett parlamenti mandátumot. „A választási eredmények leglényegesebb tanulsága, egyben a következő időszak legfontosabb célkitűzése annak a mintegy 600 ezer magyar választópolgárnak a mozgósítása, aki távol maradt a szavazóurnáktól” – vonta le a következtetést Szilágyi. Az alelnök sajnálattal könyvelte el, hogy az eleinte szövetségesnek tekintett Magyar Polgári Párt végül elfordult a vele egy tőről fakadó új alakulattól, és mintegy az RMDSZ szatellitpártjává vált. „Nem marad más esélyünk, csak az összefogás” – jelentette ki, és ezt szerinte az RMDSZ-nek is

fel kell ismernie hamarosan. Az év legnagyobb meglepetéseként ugyanakkor azt a titkos paktumot értékelte, amelyet az RMDSZ az USL-lel kötött, még a nyár folyamán. Szilágyi felszólította Kelemen Hunor RMDSZ-elnököt arra, hogy hozza nyilvánosságra a megegyezés teljes szövegét, beleértve az esetleges záradékokat is, amelyek tudomása szerint az alkotmánymódosítással kapcsolatos kitételeket is tartalmazhatnak. „Az EMNP ugyanakkor sikerként könyveli el, hogy összességében a nyári helyhatósági választáshoz képest 32 százalékkal nőtt a rá szavazók száma” – mondta Zatykó Gyula partiumi régióelnök. Hozzátette: a szavazatszám főleg a nagyvárosokban nőtt, ami azt mutatja, hogy a vidéki EMNP-filiálék alapítására és megerősítésére a jövőben nagy hangsúlyt kell fektetni. Csomortányi István regionális szervezési igazgató azt értékelte sikerként, hogy a kampányban létrejött igen ellenséges környezetben is sikerült az autonómia és a föderalizáció gondolatát bevinni a közbeszédbe. A sajtótájékoztatón elhangzott: a párt áprilisban tisztújító kongresszust tart, amelyen minden szinten megújul majd a vezetőség.

Kövér László: mélyül a szakadék az erdélyi magyarság és vezetői között

Egyre mélyül a szakadék az erdélyi magyar közösség és annak vezetői között – vélekedett a házelnök a Kossuth Rádióknak adott interjújában. A decemberi romániai választások eredménye az utolsó utáni figyelmeztetés, mondta Kövér László. Vannak olyan magyar politikai vezetők, akiknek az az egzisztenciális és politikai érdekük, hogy az általuk vezetett közösség kizárólag őket tartsa viszonyítási pontnak, vagyis hogy minél teljesebb legyen a befolyásuk, így ugyanis nagyobb a súlyuk a belpolitikai küzdelmeikben. Ez némely esetben olyan törekvésekre készteti őket, hogy a demokrácia keretei között a saját közösségük fölött meglehetősen erős diktatúrát, hegemoniát gyakoroljanak, ami szintén a nemzet szétfoszlásához, leépüléséhez vezet – vélekedett az Országgyűlés elnöke.

Ivan Gašparovič államfő első külföldi útja jövőre Magyarországra vezet

Ivan Gašparovič szlovák államfő első külföldi útja 2013-ban Magyarországra vezet majd. Szlovák államfő kilenc éve járt utoljára hivatalos látogatás keretében Magyarországon. Valószínű, hogy az államfők megbeszélésén a két ország közötti kényes témák is napirendre kerülnek, így az állampolgárság ügye is - olvasható az InfoRádió szerint a TASR hírügynökség jelentésében.

MKP: 2013-nak az összefogásról kell szólnia

A 2013-as évnek a felvidéki magyarság érdekérvényesítő erejének növelése érdekében kialakított összefogásról kell szólnia, ezért a Magyar Közösség Pártja az idei évben is folytatni kívánja a nyitás politikáját - fogalmazott éwertékelő nyilatkozatában Berényi József, az MKP elnöke. A pártelnök rámutatott: a politikai megosztottságnak, a nemzetközi szervezetek korábban nem tapasztalt passzivitásának, valamint a szlovák politika és diplomácia erejének köszönhetően a tavalyi évben a felvidéki magyarság érdekképviselete és érdekérvényesítő ereje kisebb lett. „Ezért a 2013-as évnek valóban az összefogásról kell szólnia” - szögezi le Berényi. A pártelnök leszögezte: amennyiben a Most-Híd nem utasította volna el az MKP - a márciusi előrehozott parlamenti választások előtt tett - koalíciós javaslatát, akkor egy MKP - Most-Híd koalíció a második legjobb eredményt érthette volna el a választásokon. Ezzel összefüggésben hozzátette: a közlegő megyei választások kapcsán az MKP újra kísérletet tesz arra, hogy megtalálja az együttműködés leghatékonyabb formáit. Berényi József a 2012-es év legfontosabb történései között említi az MKP, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztala és a Most-Híd által közösen kidolgozott nemzeti minimumról született megegyezést, ugyanakkor arra is rámutatott, hogy a szlovákiai magyarok megmaradásának és fejlődésének alapfeltételeit rögzítő dokumentum szeptemberi aláírása óta eltelt időszakban az abban foglaltakkal csak az MKP foglalkozott érdemben. Az MKP elnöke szerint a 2012-es év meghatározó jelensége volt, hogy a szlovák politika levette napirendjéről a „magyar kérdéseket”, mivel a népszámlálás eredményeinek ismeretében tudatosította, a magyarság fogyatkozásának folyamata nélkül is kedvez a szlovák nemzetállam építésének. Ennek kapcsán Berényi kiemelte: bár Orbán Viktor és Robert Fico 2012-ben kezdett konstruktív párbeszéde során eddig inkább a gazdasági és szociális együttműködésről esett szó, mégis ez a párbeszéd lehet az, amely utat nyit olyan eddig megoldatlan kérdések kezeléséhez, amilyen a kettős állampolgárság és a kollektív bűnösség ügye, vagy akár a Selye János Egyetem sorsa.

Pásztor: 2012 a politikai változások éve volt

Rengeteg politikai változás történt 2012 során, és ezen változások sorozatát követően talán már soha nem lesz olyan a politikai helyzet, mint amilyen a májusi választások előtt volt – mondta éwertékelőjében Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke. A 2012-es év politikai történéseit a turbulencia, azaz a kavargás, a forrongás és az örvénylés jellemezte – mondta Pásztor. Az év első felét a választásokra való felkészülés határozta meg, majd a választásokat követően megváltozott az addig megszokott politikai felállás. Ami a Vajdasági Magyar Szövetséget illeti, beigazolódtott annak az elképzelésnek a helytállása, miszerint önállóan indultak a választásokon, így most saját képviselői helyekkel rendelkeznek, ezeket a politikai funkciókat betöltő személyek pedig aktívan tevékenykednek azon, hogy a párt programtervezetét megvalósítsák: a most zajló

folyamatok, mind megtalálhatóak a VMSZ választások előtt megfogalmazott programtervezetében. Pásztor hangsúlyozta: akkoriban sokan kritizálták a pártot, hogy honnan vették a bátorságot a „Vajdaságért – egy normális Szerbiában” vezérmondattal, ellenben azok a tények, amelyekre fény derült az utóbbi időben, igazolják azt, hogy az országban uralkodó helyzet közel sem volt normálisnak mondható. A választásokon megszerzett képviselői helyek számával elégedett a VMSZ, azonban a párt a mai napig állítja, hogy meghatározott számú szavazattal megrövidítették őket, ezért még a választásokat követően megtették a szükséges feljelentéseket, de szemmel láthatóan lassan halad az ügy kivizsgálása – mondta Pásztor. A VMSZ hosszú évek után a májusi választásokat követően önálló képviselői csoporttal rendelkezik a köztársasági parlamentben, így a konstruktív ellenzék szerepében aktívan képviselhetik a vajdasági magyarság érdekeit, ami nagy előrelépésnek és eredménynek könyvelhető el – tette hozzá Pásztor.

Elfogadták a Vajdasági Fejlesztési Alapról szóló törvényt

A szerbiai képviselőház szombaton elfogadta a Vajdasági Fejlesztési Alapról szóló törvényt, amely értelmében az alapan azonos tulajdonjoga van Vajdaság Autonóm Tartománynak és Szerbiai Köztársaságnak, az alapító tőke pedig 10 millió dinár. A törvényre a hatalmi koalíció és az ellenzék 163 képviselője szavazott, míg 10 képviselő ellenezte. A Vajdasági Fejlesztési Alap, amelynek székhelye Újvidéken lesz, a gazdasági társaságokról szóló törvény értelmében korlátolt felelősségű társaság lesz azzal, hogy az alap részvénytársasággá is alakulhat a későbbiekben. Az alaptőkében a tartomány 78,11 százalékkal vesz részt, a köztársaság pedig 21,89 százalékkal, s az alapítók ezzel arányosan vesznek részt az igazgatásban, a munkában és az alap döntéshozatali szerveiben. A tartományi alap a gazdaság és a mezőgazdaság fejlesztésére irányuló projektumok realizálásában vesz részt, ösztönözni fogja a kis- és középvállalkozásokat, a vállalkozások fejlesztését, serkenti majd a munkahelyteremtést, a kivitelt, valamint az arányos és egyenletes regionális fejlődést.

Kárpátalján nem lett regionális nyelv a magyar

Nem nyilvánította regionális nyelvvé a magyart Kárpátalján a Kárpátalja megyei tanács, amely az ukrán nyelvtörvény helyi alkalmazásáról hozott döntésében annyit ismert el, hogy az ukrán mellett – a románnal és a ruszinnal együtt – a magyar is elterjedt nyelv a régióban, s ezt figyelembe kell venniük az illetékes önkormányzatoknak. A megyei tanács elé mindkét magyar szervezet, az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) is betervezte a nyelvtörvénnyel kapcsolatos határozattervezetét. A képviselők azonban a megyei államhatalom által javasolt, politikai döntésnek tekinthető szövegváltozatot szavazták meg, amely semmilyen

jogi kötelezettséggel nem bír. A Kárpátalja megyei tanács ülésével egyidejűleg az önkormányzat ungvári épülete előtt az immár jelentős parlamenti befolyással bíró, szélsőségesen nacionalista Szvoboda (Szabadság) párt mintegy száz híve tüntetett a magyarnak regionális nyelvként való elismerése ellen. A Kárpátalja megyei tanács nyelvtörvénnyel kapcsolatos határozatáról Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke az MTI-nek elmondta: „a kárpátaljai önkormányzati testület magyarellenes és gyáva döntést hozott azzal, hogy nem mondta ki a magyar nyelv regionális státusát, jóllehet Kárpátalja területén a magyarok aránya két százalékkal meghaladja a törvényben előírt 10 százalékos érvényességi küszöböt.” Hozzátette: Ivan Baloga, a tanács elnöke hárszabállysértést követett el azzal, hogy nem volt hajlandó szavazásra bocsátani a KMKSZ előterjesztését a magyar nyelv regionális szintre történő emeléséről Kárpátalja területén.

